

המשרד
לאזרחים
ותיקים

תכנית אב יישובית

עיצוב חלופות

חולון

יולי 2012

www.vatikim.co.il

הפרופיל היישובי הוא תוצר ניתוח מקצועי של מומחים ויועצים שאינם עובדי מדינה, במסגרת תכנית חיים בגיל ובהובלת המשרד לאזרחים ותיקים.

תוכן עניינים

4.....	הקדמה
4.....	חזון התוכנית
4.....	חזון התוכנית חיים בגיל
4.....	מטרות תוכנית חיים בגיל:
5.....	חזון תוכנית אב לאזרחים וותיקים- חולון
5.....	מטרות תוכנית חיים בגיל, תוכנית האב לאזרחים וותיקים בחולון
6.....	חלק א': תמצית נתונים לאפיון האזרחים הוותיקים בחולון
6.....	דמוגרפיה
6.....	מאפיינים כלכליים
7.....	בריאות ותוחלת חיים
7.....	השכלה
7.....	דיור
8.....	סקר שירותים לאזרחים וותיקים בחולון
8.....	מערכת שירותי תרבות, פנאי וספורט בחולון לאוכלוסייה כללית או למבוגרים
9.....	שירותי תרבות, השכלה וספורט ייעודים לאזרחים וותיקים
10.....	שירותי תרבות נוספים
10.....	ספורט מאורגן
11.....	שירותי בריאות
11.....	שירותי טיפול ומניעה בקהילה
12.....	שירותים ופעילויות ייעודים נוספים לאזרחים וותיקים בחולון
12.....	מסגרות לניצולי שואה
13.....	התנדבות
14.....	חלק ב- תוצרי תהליך התכנון עבודת צוותי חלופות
14.....	נושאים רוחביים לחשיבה בכל צוותי החלופות
15.....	צוות שירותים
15.....	תחומי עיסוק ושאלת העבודה
16.....	תוצרי פגישות צוות שירותים: מרכיבי חלופות צוות שירותים
18.....	הרחבת חלופות צוות שירותים
20.....	התאמת חלופות צוות שירותים בהתאם לתחומי עיסוק הצוות

»
AutoMergeFiel
«d

- 21..... **צוות כלכלה ורווחה כלכלית**
- 21..... תחומי עיסוק ושאלת העבודה
- 21..... תוצרי פגישות צוות חלופות לכלכלה ורווחה כלכלית
- 22..... הרחבת חלופות צוות כלכלה ורווחה כלכלית
- 23..... התאמת חלופות צוות הון כלכלה לפי תחומי עיסוק הצוות
- 24..... **צוות הון חברתי**
- 24..... תחומי עיסוק ושאלת העבודה
- 24..... הרכב חלופות צוות הון חברתי
- 26..... הרחבת חלופות צוות הון חברתי
- 27..... התאמת חלופות בהתאם לתחומי עיסוק צוות הון חברתי
- 28..... **צוות מרחב עירוני וציבורי**
- 28..... תחומי עיסוק ושאלת העבודה

נספח: הצעות תושבי חולון בנושא אזרחים וותיקים- מתוך תהליך בניית חזון עירוני לחולון 2012

29

הקדמה

חזון התוכנית

חזון התוכנית חיים בגיל

· תכנית אב יישובית ·

האזרח הוותיק יוצא מדי יום מביתו לפעילות משמעותית, תורם לסביבתו ומוכלל בה, הרשות המקומית מאפשרת כשגרה איכות חיים כוללת במגוון תחומי החיים של אזרחיה הוותיקים.

מטרות תוכנית חיים בגיל:

- למצב את הנושא בתודעת מקבלי החלטות בשלטון המרכזי והמקומי.
- להסדיר ולהבנות מחדש את ההערכות היישוביות כמסגרת הוליסטית לחיי האזרח הוותיק בראייה רב שנתית.
- לאגם ידע תיאורטי ויישומי איכותי קיים ומתחדש וליצור תשתית תכנונית.

חזון תוכנית אב לאזרחים וותיקים- חולון

חולון רואה באזרחיה הוותיקים תושבים מעורבים ופעילים, ומוקירה את תרומתם לעיר בעבר, בהווה ובעתיד. העיר מחויבת לפעול למען אזרחיה הוותיקים ולאפשר להם להזדקן בכבוד.

מטרות התכנית בחולון:

- חולון מקדמת ראייה עירונית מתכללת רב תחומית הלוקחת בחשבון את כול הרבדים בחיי אזרחיה הוותיקים
- חולון כעיר הילדים מקדמת רב דוריות
- חולון מאפשרת לאזרחיה הוותיקים להשתתף, להשפיע, להיות פעילים ומתנדבים בעירם
- חולון מצמצמת את הפערים בין השכונות השונות לשיפור איכות החיים של אזרחיה הוותיקים
- חולון מנגישה את כלל המערכות העירוניות לאזרחיה הוותיקים
- חולון מאפשרת מענים מגוונים על פי צרכים ומאפיינים ייחודיים של אזרחיה הוותיקים השונים

מטרות תוכנית חיים בגיל, תוכנית האב לאזרחים וותיקים בחולון

תושביה הוותיקים של חולון מהווים דוגמה ומופת לישראליות הוותיקה במלוא מובן המילה: עובדים, לוחמים, בני כל עדות ישראל, אבות ואימהות שהקימו והיוו דוגמה לילדיהם, שכמו הוריהם לפניהם, **מהווים את ליבת שכבת הביניים הישראלית- העובדת והמשרתת בצבא.**

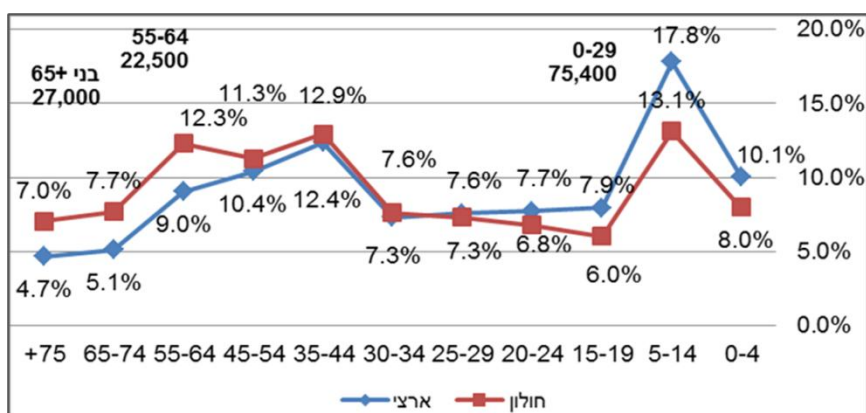
מטרת תוכנית האב לאזרחים וותיקים בחולון היא להוות בסיס לבחינת סביבת החיים ואיכות החיים של קבוצת אנשים זו, לאפשר להם להמשיך להיות חלק המרקם החברתי העירוני, לתרום, ולהירתם ממערכות התרבות והפנאי המפוארות של העיר חולון.

»
AutoMergeFiel
«d

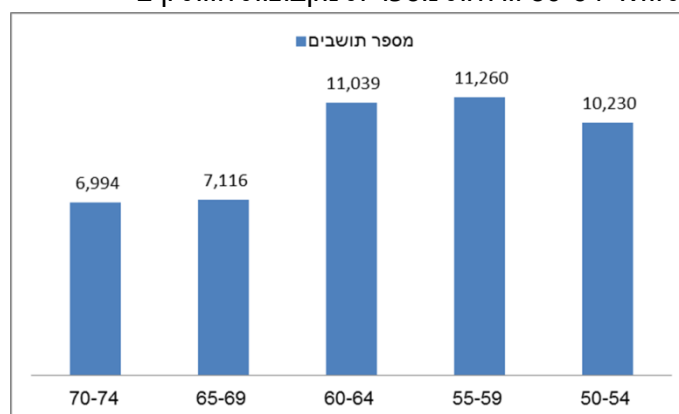
חלק א': תמצית נתונים לאפיון האזרחים הוותיקים בחולון

דמוגרפיה

- בשנת 2010 מספר התושבים בני 65+ בחולון מנה 27,115
- בני 65+ מהווים 14.6% מתושבי העיר,
- 50% מבני 65+ הם בני 75+
- משקל הגילאים הבוגרים בחולון גבוה מהממוצע הארצי:

- חולון מדורגת במקום ה-13 במדד הזקנה בהשוואה לשאר היישובים בישראל עם 14.6% אזרחים ותיקים בני 65 ומעלה
- בשנת 2010 קבוצות גילאי 50-64 גדולות מספרית מקבוצות הוותיקים

מאפיינים כלכליים

- חולון מאופיינת באוכלוסייה **חילונית**, המועסקת בשיעורים גבוהים יותר מהממוצע הארצי.
- גובה ההכנסות למועסקים נמוך מעט מהממוצע הארצי.
- אוכלוסיית הוותיקים בחולון מגוונת מבחינה כלכלית: כ-50% מתושבי חולון הוותיקים הם ברמה כלכלית בינונית ומעלה, 23% ברמה כלכלית נמוכה מאוד (מקבלי ביטוח לאומי עם השלמת הכנסה), בטווח נמצאים קבוצות וותיקים שעל אף שאינם מוגדרים כזכאים להשלמת הכנסה הם בעלי הכנסה מינימלית.
- רמת ההכנסה החיצונית של האזרחים הוותיקים היא מעט יותר מ-8,000 ש"ח בחודש.

»
AutoMergeFiel
«d

- כחמישית מהאזרחים הוותיקים חיים במשקי בית בהם ההכנסה הכוללת היא עד 4,000 ש"ח לחודש
- במדדי ההכנסה הנמוכים (כל התושבים) יש רוב לנשים
- בשנת 2012. אחוז מקבלי קצבת זקנה ושאיירים בחולון, מכלל התושבים היה 15.9% לעומת 10.4% בישראל בכלל.
- מקבלי גמלת זקנה ושאיירים עם השלמת הכנסה הם 3% מכלל התושבים לעומת 2.4% בכלל ישראל.

בריאות ותוחלת חיים

- על פי סקר- עיר בריאה בחולון, נמצא שיעורי תחלואה גבוהים מהממוצע הארצי ללחץ דם וסכרת .
- 43% מהמשיבים הוותיקים עוסקים בפעילות ספורט
- למרבית התושבים בחולון (85%) יש ביטוח משלים של קופות החולים, ול-28% יש ביטוח פרטי נוסף.
- **סקר חיים בגיל** : שביעות הרצון משרותי הבריאות ביישוב גבוהה מאד: 72% שבעי רצון, לעומת 9% שאינם שבעי רצון.
- רוב האזרחים הוותיקים חשים עצמאיים לחלוטין בפעילות היומיומית שלהם, עצמאות זו דווחה גם בקרב אלו אשר דיווחו על מגבלת ניידות

השכלה

- משקל בעלי השכלה גבוהה בחולון נמוך יחסית לממוצע הארצי (רק 14.8% בעלי +16 שנות לימוד לעומת 34.6 בכל ישראל).
- בחולון ב-2008 אחוז בני +65 שלמדו 13 שנות לימוד ויותר עמד על 27.7% (בהשוואה לנתון הארצי של 34% (נתוני מפקד 2008).

דיוור

- ל-25% מהאזרחים הוותיקים יש ילדים המגוררים איתם או במרחק הליכה, כשליש נוסף –במרחק נסיעה של חצי שעה.

אזורי מגורים של תושבים וותיקים בחולון:

- קרית עבודה – 3,288 איש,
- נאות רחל- 2,970 איש,
- ואגריבנק- 2,760 איש.
- בשכונות קריית שרת מערב,
- קריית שרת מזרח, שיכון וותיקים, גרין עם יש בין 1,500 ל-2,000 תושבים בני +65.
- משקל גבוה יותר לבני +75 (30% מכלל בני +55) הן: קריית עבודה, אגרובנק, רסקו א', נאות שושנים, נאות רחל, גרין ועם, קריית שרת מז'.

ריכוזי בני גיל 55-64 בשנת 2010

»
AutoMergeFiel
«d

- שכונות הדור הבא: שבהן בני 55-64 לפחות 50% מבני +55: שיכון ותיקים, רסקו ב', ג'סי כהן, מפדה אזרחי, תל גיבורים, נאות יהודית, נווה רמז.

סקר שירותים לאזרחים וותיקים בחולון

שירותי תרבות ופנאי

תושבי חולון הוותיקים נגישים לשלושה מקורות של סוגי שירותי פנאי:

1. שירותים כללים המיועדים לכלל התושבים
2. שירותי ייעודים לוותיקים
3. כעיר הממוקמת בחלק הדרומי של מטרופולין ת"א הם נהנים ממגוון השירותים בערים סביב.

התמונה הנוצרת מהטבלה מציגה מפה מגוונת של שירותים שונים באחריות גורמים שונים ואשר חלקם מהווה מקום התכנסות והשתתפות לאזרחים הוותיקים. מצד אחד ניתן לראות את השירותים הכללים שבהם מתכנסים אזרחים וותיקים לעומת שירותים כללים שיש בהם מיעוט אזרחים וותיקים ודוגמאות לשירותים ייחודיים לגילאים אחרים שיכולים להוות דוגמה לשירות דומה לוותיקים

מערכת שירותי תרבות, פנאי וספורט בחולון לאוכלוסייה כללית או למבוגרים (לא כולל שירותים בלעדיים לילדים ונוער)

הגדרת מאפייני המבקרים נשענת על הערכת מנהלי השירותים לגבי כמות המבקרים הוותיקים.

שירות וארגון	אוכלוסיית היעד	עיקר המבקרים
רשת קהילה ופנאי		
4 מועדונים לאוכלוסיות מיוחדות בוגרות (חרשים, עיוורים, פיגור, בעקבות אירוע מוחי- לבני פחות מ65)	אוכלוסיות מיוחדות	כלל האוכלוסייה- בוגרים לא וותיקים
מועדוני גמלים	אזרחים וותיקים	אזרחים וותיקים
בית העולה	כללי	אזרחים וותיקים
המרכז למוסיקה בשילוב אומנויות ע"ש שטיינברג ,	כללי	כללי (מיעוט וותיקים)
פסגות לבני 40+	כללי	וותיקים + כללי
שלושה מרכזי ספורט: מרכז הספורט קליין, מרכז קנטור לספורט ומרכז הספורט בן גוריון	כללי	כללי
המוזיאון והארכיון לתולדות חולון ומוזיאון, חוסמסה	כללי	כללי
החברה לבידור ובילוי (חולון) בע"מ		
בריזה- ספורט	כללי	וותיקים + כללי
ימית- ספורט	כללי	וותיקים + כללי
נפשונת- ספורט	כללי	וותיקים + כללי
קריית הספורט והאצטדיון העירוני	כללי	כללי (מיעוט וותיקים)
המרכז לאומנות דיגיטלית	כללי	כללי (מיעוט וותיקים)
המרכז לתיאטרון בובות	כללי	כללי (מיעוט וותיקים)

»
AutoMergeFiel
«d

מרכזי ספורט אזוריים - בגין, קציר, גולדה, וקריית שרת לחוגי ספורט לכל הגילאים.	כללי	כללי (מיעוט וותיקים)
פארק פרס	כללי	כללי (מיעוט וותיקים)
מדיטק		
הספרייה הכללית	כללי	וותיקים + כללי
מוזיאון העיצוב חולון	כללי	כללי
סינמטק חולון	כללי	וותיקים + כללי
המוזיאון הישראלי לקריקטורה ולקומיקס	כללי	כללי
חוגים וקורסים והופעות למבוגרים -	כללי	רוב לוותיקים
תרבות ודעת	כללי	רוב לוותיקים
מוסדות בודדים		
מוזיאון הילדים	כללי	כללי
קמפוס חנקין	כללי	רוב לוותיקים
תיאטרון חולון	כללי	רוב לוותיקים
בית להיות - המרכז לטיפוח מודעות השואה ולקחיה	כללי	רוב לוותיקים

שירותי תרבות, השכלה וספורט ייעודיים לאזרחים וותיקים

מתוך כלל מערכת התרבות והפנאי ישנם מספר שירותים המיועדים בהגדרתם לאוכלוסייה וותיקה. בהם רשת מועדונים חברתיים במתנ"ס, ומספר מועדונים לאוכלוסיות מיוחדות מטעם מינהל הרווחה.

א. מועדוני הגמלאים ברשת חברה קהילה ופנאי: רשת המועדונים החברתיים ל"גיל השלישי"

ברשת קהילה ופנאי קיימים כ-14 מועדונים חברתיים מהם שנים לעולים. לפני כ-13 שנה הועברה האחריות מידי מינהל הרווחה אל המתנ"סים מתוך כוונה לחבר את המועדונים למערכת החוגים והקהילה העירונית. המועדונים פזורים ברחבי העיר. מבחינה ארגונית כל מועדון חברתי הוא חלק ממתנ"ס ונמצא באחריותו המנהלית והפיננסית, אולם מבחינה פיסית אין אחדות. חלק מהמועדונים שוכנים במבנים נפרדים - חלקם עברו הסבה ממבני גן או אחרים וחלק מהמועדונים נמצאים בתוך מבנה המתנ"ס. חלקם בחללים נפרדים ואחרים משתמשים בחללים המשמשים פעילויות אחרות בשעות לא חופפות. כך למשל מתנ"ס נאות רחל המועדון בקומה שניה ללא מעלית ובחדר צדדי.

לבידול הפיסי של מועדוני הגמלאים - ז.א. שהשימוש עבור גמלאים הוא בלעדי וניתן לעצב אותו בהתאם לצורכיהם ומאפייניהם בלבד, מבחינת נגישות, צרכי פעילות וגם טעם ותרבות - מכתוב במידה רבה את מגוון הפעילות בכל מועדון, ואת היכולת ליצור מקום מפגש נוח ומזמין לקהילת המשתמשים. מצד אחר יש יתרונות חברתיים וארגונים בהשתייכות פיסית למבנה מתנ"ס כללי שמכיל את כל הקהלים האחרים בקהילה.

הנתונים הבאים מתבססים על סקר מועדונים שנעשה עבור תוכנית זו באמצעות העברת שאלון בין מנהלות מועדוני הגמלאים ובעזרת גב' אביבה כהן מנהלת תחום גיל הזהב ברשת קהילה ופנאי.

משתתפים:

- סה"כ רשומים בכול המועדונים כ-1000 וותיקים. מרביתם נשים.
- המועדונים מכילים בעת פעילות בין 40 ל-80 איש.

- הגיל הממוצע של משתתפי המועדונים הוא 70+

עלויות:

- משתתפים משלמים כ-45 ₪ לחודש. הם זכאים לשני חוגים במתנסים.
- המועדונים החברתיים ממומנים על ידי תקציב עירייה בסך 2 מיליון ₪ לשנה
- **מצבם הפיסי** של המועדונים משתנה. אולם מאחר ומרביתם לא נבנו באופן מקורי עבור ייעודם כמועדון וותיקים, על פי רוב הם חסרים תשתיות נגישות, מצבם הפיסי בינוני, חלקם עברו הסבה מגני ילדים וכאלה הם משדרים תחושה "ילדותית וישנה".
- **התדמית** שלהם אצל חלק גדול מהוותיקים בעיר היא לא מכובדת, "זקנה", עם שירותים ברמה נמוכה עבור "זקנים". ורמת תחזוקה פיסית נמוכה.
- **היצע הפעילויות** כל משתתף רשום במועדון חברתי זכאי לשני חוגים במועדון עצמו או במתנ"ס. הדגש על סוג הפעילות משתנה ממועדון למועדון והוא תלוי בהכשרת מנהלת המועדון.

לפי השנתון הסטטיסטי של עיריית חולון לשנת 2007-2008 מבקרים במועדונים חברתיים לקשישים, כ- 5.8% מבני 65+. בהשוואה לערים אחרות שנסקרו זהו השיעור הנמוך ביותר.

שירותי תרבות נוספים

מתנ"ס חוגים, פסגות מרכז לבני 40+

למרות שמו, וכהמשך למצב הקיים במוסדות אחרים, גם במרכז פסגות נתח נכבד מהמשתתפים הם אזרחים וותיקים.

בשונה ממרכזי המתנ"סים המציעים חוגים, המועדונים הם מקום מפגש חברתי למשך מספר שעות רצוף. בשעות הבוקר או אחר הצהריים. מהלך היום כולל חוגים שונים כגון התעמלות, מחשבים, מלאכה והרצאות מזדמנות, ולעיתים טיולים בארץ (ולאחרונה גם לחו"ל).

מוזיאון הילדים

במוזיאון הילדים מוקמת תערוכה קבועה בנושא רב דורי-מוזיאון הילדים חונך תערוכה חדשה העוסקת בזקנה וברב דוריות. לצורך זה מעסיק המוזיאון בשכר אזרחים וותיקים כמדריכים בתערוכה.

ספורט מאורגן

סקר ההשתתפות במועדוני הספורט נערך על ידי פניה למנהלי המועדונים השונים שהעבירו את הנתונים הבאים:

- מועדוני הספורט משמשים כמרכזי חברה ופנאי. מלבד שחיה וספורט אחר משתתפים הגמלאים במערכת חוגים כגון ברידג' ונפגשים לשיחה ומפגש חברתי. (עלה גם בקבוצת מיקוד).
- סה"כ רשומים במועדוני הספורט של החברה העירונית לבידור ובילוי (חולון) בע"מ כ- 1500 תושבים וותיקים. מהם 63% נשים.
- במועדון הספורט של ההסתדרות רשומים כ-2,500 גמלאים.
- סה"כ מנויים במרכזי הספורט כ-4,057 גמלאים
- בסקר עיר בריאה נמצא ש-32% מגלאי 65+ עושים פעילות גופנית 3 פעמים בשבוע. שזה 11% פחות מהממוצע הארצי.

»
AutoMergeFiel
«d

- חוגי ספורט נוספים קיימים במרבית המועדונים החברתיים של רשת המתנ"סים ואלו מיועדים על פי רוב לשכבת הגיל של בנות +70.
- ספורט הפאטנק: בחולון קיימים מספר מגרשי פאטנק במסגרות חברה ופנאי שונות בעיר, כגון: מרכז היום לקשיש, ומועדוני הגמלאים ברשת קהילה ופנאי

שירותי בריאות

- **שירותי בריאות שירות רפואי וסיעודי בקהילה, מכשור רפואי**
 - מערכת הבריאות בחולון כוללת את המרפאות הכלליות למשפחה, אין כלל מרפאות מקצועיות שמתמחות בגריאטריה¹.
- **שירותי שיקום בקהילה לאזרחים וותיקים**
 - קיימים מטעם קופות החולים השונות, לפי תנאיהם
- **טיפול שני**
 - מעבדה נידת לטיפול שנייים המיועדת לזקנים המרותקים לביתם (פרויקט של אש"ל, בהפעלת בית חולים הדסה). שירות רפואי ייחודי, המתבצע בבית הלקוח ומעניק כל סוגי טיפולי השיניים הנדרשים.
 - משרד הרווחה מסבסד טיפולי שיניים בהתאם לכללי זכאות של משרד הרווחה.
 - קיימים בחולון מגוון רפואי שנייים רחב בעלויות שונות.
- **אשפוז כללי וגריאטרי**
 - אין כלל בתי חולים, מחלקות גריאטריות ומרכזי שיקום בחולון.
 - שיקום הוא באחריות קופות החולים. סידור מוסדי סיעודי הוא באחריות משרד הבריאות.
 - בכל מקרה השיקום ו/או האשפוז הגריאטרי מתבצע מחוץ לחולון
 - תושבי חולון הזקוקים לשיקום או טיפול גריאטרי אחר מועברים על ידי האחות המחוזית של משרד הבריאות, למוסדות מחוץ לחולון.
- **פסיכוגריאטריה**
 - בחולון קיימת מרפאה לבריאות הנפש- שירותי בריאות כללית
 - רופא גריאטרי אחד במרפאת קופת חולים לאומי
 - טיפול ואבחון גריאטרי ופסיכו גריאטרי עבור תושבי חולון קיים בבתי ים, בראשון לציון ובתל אביב.
- **בית חולים וולפסון**
 - בית חולים וולפסון משרת את הקהילה באופן כללי אולם אין לו שירותים מיוחדים לאזרחים וותיקים. כגון מחלקות גריאטריות או שירותי שיקום.

שירותי טיפול ומניעה בקהילה מרכז יום לקשיש

¹ במחקר מרפאות להערכה גריאטרית כוללנית בישראל במכון ברוקדייל (2011) נמצא שמרפאות להערכה גריאטרית תורמות לקשישים ולרופאי המשפחה שלהם. לכן, ראוי לבחון בחיוב את הפעלתן והרחבתן.

»
AutoMergeFiel
«d

המרכז מנוהל ע"י העמותה למען הקשיש בחולון ומהווה מסגרת טיפולית חברתית. מטרת המרכז לשפר את איכות חייו של הקשיש ולאפשר לו להישאר בביתו ובקהילה תוך כדי ניהול חיים עצמאיים. המרכז מיועד לאנשים קשישים הזקוקים לעזרה כדי לשמור על תפקודים קיימים עקב בעיה פיזית או ירידה קוגניטיבית.

קהילה תומכת

- פרויקט הקהילה התומכת בחולון החל לפעול לפני כ-10 שנים ומאז היא נמצאת בתהליך גדילה.
- פרויקט קהילה תומכת הוא פרויקט משותף על ידי מינהל הרווחה, העמותה למען הקשיש בחולון, ואש"ל והוא מופעל על ידי חברה פרטית.
- לפי נתוני ינואר 2012 מנייים כ-816 בתים בארבע שכונות, בהם מתגוררים כ-990 קשישים המהווים כ-4% מהוותיקים בחולון.
- מהם 28% בעלי בעיה כלכלית (מסובסדים)
- מהם 22% לפי חוק סיעוד
- מהם 168 ניצולי שואה
- מהם 71 בתי אב של עולים
- התפלגות גילאים:

גיל	אחוז	מספר
60-70	165	17%
70-80	495	50%
80-90	301	30%
90+	29	3%
60-70	165	17%

בנוסף לשירותים הרגילים של קהילה תומכת, נהנים וותיקי חולון גם בקשר אל המועדונים החברתיים של רשת קהילה ופנאי הקרובים לביתם וזכאים להשתתף בפעילות. בחולון הפעילות החברתית של חברי הקהילה משולבת בתשתית הקיימת העירונית של רשת קהילה ופנאי ולא פותחה מערכת מועדונים מקבילה. יחד עם זאת קיימת פעילות חברתית ייחודית רק לחברי הקהילה התומכת הכוללת טיולים, מסיבות. אירועים אלו אחרים נעשים במועדוני רשת קהילה ופנאי בשעות נפרדות מהפעילות הכללית.

שירותים ופעילויות ייעודיים נוספים לאזרחים וותיקים בחולון

מועדון לתושבים וותיקים עיוורים.

המועדון הוקם ומופעל על ידי מינהל הרווחה בשיתוף הארגון יד שרה. המועדון כולל פעילות ייחודית לקבוצה זו פעמים בשבוע. משתתפי המועדון זכאים להסעות בתשלום סמלי, אליו.

מועדון לאזרחים וותיקים אתיופים

פורום זקנה

»
AutoMergeFiel
«d

הינו מפגש של נציגי מפעילי שירותים לוותיקים בחולון. המפגש נוסד על ידי גב' ורד נתנאל- מנהלת השירות לאזרח הוותיק במינהל הרווחה. מטרת המפגש הוא להעלות נושאים רחביים שמשפעים על כלל נותני השירותים לוותיקים בעיר.

כיוון חדש- עיתון גמלאי חולון

העיתון יוצא לאור על ידי השרות לאזרח הוותיק במינהל רווחה. מערכת הכתבים הם גמלאים שעברו הכשרות ייחודיות ככתבים לעיתון.

מסגרות לניצולי שואה

בחולון פועלות 3 מסגרות לניצולי שואה:

עמך (מתוך אתר הארגון)

מועדון חברתי טיפולי לניצולי השואה דור ראשון שני ושלישי. במקום מופעל מועדון חברתי כל ימות השבוע בבוקר ואחה"צ ומתקיימת בו פעילות ענפה ומגוונת לפועלנו. בנוסף למועדון אשר תוכנית הפעילות שלו נמצאת אורח קבע באתר האינטרנט, מתקיימים בשלוחה טיפולים אישיים, זוגיים, משפחתיים, וקבוצתיים לניצולים ולבני הדור השני והשלישי. השרות ניתן ע"י פסיכותרפיסטים מוסמכים.

עמך חולון היא שלוחה של עמותת עמך הארצית

בית להיות - המרכז לטיפול מודעות השואה ולקהילה

מרכז חינוכי וחברתי המהווה מקום לפעילות עבור ניצולי שואה כגון מקהלה, תיאטרון עדות, קבוצות התמודדות בעזרת פסיכולוגית, כתיבת זיכרונות, לצד פעילות ניצולי שואה עם מערכת החינוך בחולון. המרכז שייך לעיריית חולון.

קפה אירופה

קפה אירופה משמש מקום מפגש חברתי לניצולי השואה והם נהנים מחוויה חברתית ותרבותית. המועדון מופעל על ידי השרות לאזרח הוותיק במינהל הרווחה בתקציב ייחודי של משרד הרווחה

התנדבות

בחולון פועלת מועצת ארגוני מתנדבים המאגדת 47 ארגוני מתנדבים. ביניהם ארגוני גמלאי מקומות עבודה, ארגוני הגיל השלישי, ארגונים ייחודיים סביב ארץ מוצא (רומנים, מצרים, עולי איראן, סוריה) חלק מהארגונים מהווים מוקד חברתי חשוב לחבריהם.

נתוני ביטוח מתנדבים ברווחה (עו"ס עדנה יהלום ארצי). נתונים אלו כוללים עמותות שמספר חבריה קטן מ-200 ולכן מקבלים שירותי ביטוח באמצעות מינהל הרווחה.

עמותות הכוללות מספר גדול יותר של מתנדבים מבטחות באופן עצמאי.

טבלה 1 נתוני מתנדבים המבוטחים באמצעות מנהל הרווחה

גיל	אחוז	כמות מתנדבים	אחוז
80	8%	89	8
70-79	30%	316	30
60-69	31%	328	31
50-59	12%	125	12
40-49	6%	61	6
30-39	3%	34	3
20-29	4%	43	4
ללא תאריך	7%	73	7

100 1069 100

התמונה העולה מטבלה זו היא ש69% מהמתנדבים המבוטחים ברווחה הם בני 60+. 12% נוספים הם בני הדור הבא.

התנדבות אזרחים ותיקים למען אזרחים וותיקים

ביטוח לאומי - הייעוץ לקשיש. ביטוח לאומי מגייס כ-100 מתנדבים שמרבייתם גמלאים לשירות תושבים וותיקים. ההתנדבות כוללת מענה אישי במשרדי ביטוח לאומי לפניות תושבים וותיקים בנושאים שונים - מרביתם בתחומי האחריות של ביטוח לאומי. כמו כן הייעוץ לקשיש מפעיל את מתנדביו לביקורים חוזרים אצל קשישים מרותקים.

מינהל הרווחה - השירות לאזרח הוותיק - מינהל הרווחה מפעיל כ-100 מתנדבים לפעולות שונות הקשורות לתחום אחריותה - בהם הפעלת מוקד טלפוני לקשישים מרותקים (מוקד עד 120), הפעלת עיתון כיוון חדש (שפורט קודם לכן) פרויקט תיעוד סיפורי חיים, מועצת פעילי תרבות ופרויקטים אחרים.

חלק ב- תוצרי תהליך התכנון עבודת צוותי חלופות

נושאים רחביים 0

חשיבה בכל צוותי החלופות

- ראיה עירונית מתכללת, בין דוריות, בדידות:
- מאפייני הכללה ובדידות של תושבים וותיקים
- קידום קשר בין דורי
- חיבור למותג העיר "חולון עיר הילדים",
- חיבור למערכת הפנאי והתרבות העירונית
- מאפיינים עירוניים: דמוגרפיה, גיאוגרפיה, פיתוח עירוני
- הרכב הטרוגני של אוכלוסיית הוותיקים כמחצית מהוותיקים בעלי בהכנסה בינונית וגבוהה. כרבע בעלי הכנסה נמוכה
- עליה במספר בני הדור הבא – (בני 55-64)
- גידול בפוזר אזורי המגורים לשל אזרחים וותיקים מתגוררים לכל רחבי העיר
- מיקום חולון במקום מרכזי במטרופולין תל אביב, בנגישות גדולה.
- נגישות ומידע לטכנולוגיה:
- בעיה של נגישות מידע,
- השכלת וותיקים והרחבת הידע והטכנולוגיה

»
AutoMergeFiel
«d

- עזרה בהנגשת מידע בין התושב לבין מערכות ציבוריות
- סקר תושבים: תושבי חולון הוותיקים מאופיינים ברמה טכנולוגית גבוהה

»
AutoMergeFiel
«d

צוות שירותים

תחומי עיסוק ושאלת העבודה

1. פיתוח שירותים ייעודיים
2. שיפור והנגשת שירותים קיימים לאזרחים ותיקים
3. זיהוי החסמים הרלוונטיים בתחום הנגשת השירותים וטיפול בהם
4. חיזוק הקשר הרב דורי
5. שירותים שונים לאוכלוסיות שונות וזיהוי כל קבוצות האוכלוסייה
6. התאמת השירותים לדפוס האזרחים הוותיקים העתידי בעיר

שאלת העבודה לצוות שירותים:

כיצד ניתן ליצור ולהנגיש שירותים לאזרחים וותיקים המתחשבים במאוייהם, צרכיהם ויכולותיהם המשתנים? במערכות הקיימות ובשירותים חדשים. ועוד...

תוצרי פגישות צוות שירותים: מרכיבי חלופות צוות שירותים

חלופה קהילתית	חלופת יזמות אזרחית ושיתוף המגזר השלישי והעסקי בפיתוח שירותים	חלופת הנגשה: הנגשה פיסית והנגשת מידע	
פיתוח מערך שירותים תומך בתושבים הוותיקים בקהילה	עידוד יוזמות פרטיות- אזרחיות, או עסקיות לפיתוח שירותים לאזרחים וותיקים בעיר	יצירת רשתות תשתית פיסית ומידעית	מטרה
- פיתוח מערך שירותים בקרבה מידית לתושב - שילוב ותאום בין שירותים בשכונה - פיתוח רשת קהילתית שכונתית של אזרחים וותיקים	- שיתוף גורמים חדשים בפיתוח שירותים - פיתוח מעניים ייחודים שאין להם מקום במערכות ממלכתיות או עירוניות שבנויות מסף כלכלי גבוה	- הסרת מכשולים בדרך להגעה פיסית ומנטלית לשירותים ופעילויות - פיתוח תשתית לפעילות נוספת	תודעה
פיתוח קהילות שירות גיאוגרפיות לפי שכונות	פיזור שירותים לפי צרכים מקומיים ושירותים על אזוריים. הנגשה מלאה לקהל הצרכנים (שהוא גם היזם החברתי)	תומך בפיזור שירותים ברחבי העיר	הנגשה וגיאוגרפיה
פיתוח מערכת מידע שכונתית לגבי: 1. אזרחים וותיקים- 2. שירותים ופעולות אחרות. כמאגר נתונים עבור נותני שירותים ותושבים וותיקים.	- הנגשת מידע עירוני לקהלי יזמים פוטנציאליים חיצוניים למערכת השירותים הקיימת (יזמים חברתיים או עסקיים) - הפצת מידע אגרסיבי לעידוד שותפים:	- המידע הוא המרכיב המחולל שינוי - מאפשר קשרים בין כל המענים והתושבים בעיר ללא צמתים מרכזיים	מידע

	התושבים ועסקים		
חדשנות	חדשנות טכנולוגית לחיזוק המשך מערכת השירותים ומנוף לפיתוח מעני קצה חדשים	חדשנות בפיתוח מעניים ייחודיים לצרכים קבוצתיים, וכניסת שותפים חדשים	פיתוח מנהיגות מקומית ורשת חברתית מקומית
קשרים	- כולם... - בין עובדים וארגונים בעיר ובעירייה - בין תושבים לשירותים - בין תושבים ותושבים	- בין הוותיקים לעובדים בעיר ובעירייה - קבוצות מבין הוותיקים - ארגונים אזרחיים ועסקים לבי המערכת העירונית	- קשרים שכונתיים: - בין התושבים הוותיקים בשכונה לתושבים אחרים (כל הגילאים) - בין הוותיקים לארגונים בשכונה
מנגנון	- מערכת מידע ייחודית- משתפת, אינטראקטיבית, מתעדכנת, חברתית - פתרונות תחבורתיים...	- חממה ליזמות חברתית לתושבים הוותיקים בעיר או לפיתוח מענים לוותיקים (עסקית ולא עסקית) - בניית בסיס מידע לשיווק האזרחים הוותיקים למגזר העסקי ולנותני שירותים בעיר	- פורומים שכונתיים של כל נותני השירותים - יצירת רשתות חברתיות שכונתיות - ביטוי בתכנון תב"ע עירונית לשימושי קרקע מעורבים סביב מגורים
תוכן	- הובלת מידע בין אתרים עירוניים לתושבים - העברת מידע ויצירת קשרים בין בעלי תפקידים וארגונים בעיר להיכרות ופיתוח משותף לטובת אזרחים וותיקים - תחבורה ציבורית ענפה - תשתית ליצירת היכרות בין התושבים - תשתית ליצירת דיאלוג בין התושבים	- בניית תשתיות בתחומי מידע, פיסי (מתאר), תחבורה וארגון שיהוו בסיס ליוזמות פרטיות בתחומים השונים - גיוס משאבים נוספים על המשאבים העירוניים והממלכתיים, בהם: המגזר הפרטי, תושבים, אנשי מקצוע	- הנגשת שירותים לבית הוותיק ברמה קהילתית ואישית. - בניית מנגנון הידברות ומידע שכונתי - פיתוח מנהיגות שכונתית של אזרחים וותיקים - מעורבות אזרחים וותיקים במערכות החינוך והקהילה השכונתיות כמשתתפים, מתנדבים ויזמים

»
AutoMergeFiel
«d

		והמוסדות העירוניים • הנגשת מידע על תושבים וותיקים למנהלי שירותים וארגונים בעיר	
--	--	---	--

הרחבת חלופות צוות שירותים

חלופה קהילתית	חלופת יזמות אזרחית ושיתוף המגזר השלישי והעסקי בפיתוח שירותים	חלופת הנגשה: הנגשה פיסית והנגשת מידע	
			מטרה
			תודעה

»
AutoMergeFiel
«d

			הנגשה וגיאוגרפיה
			מידע
			חדשנות
			קשרים
			מנגנון
			תוכן

»
AutoMergeFiel
«d

--	--	--	--

»
AutoMergeFiel
«d

התאמת חלופות צוות שירותים בהתאם לתחומי עיסוק הצוות

מטרות צוות שירותים	חלופת הנגשה: הנגשה פיסיית והנגשת מידע	חלופת יזמות אזרחית ושיתוף המגזר השלישי והעסקי בפיתוח שירותים	חלופה קהילתית
פיתוח שירותים ייעודיים			
שיפור והנגשת שירותים קיימים לאזרחים ותיקים			
זיהוי החסמים הרלוונטיים בתחום הנגשת השירותים וטיפול בהם			
חיזוק הקשר הרב דורי			
שירותים שונים לאוכלוסיות שונות וזיהוי כל קבוצות האוכלוסייה			

»
AutoMergeFiel
«d

--	--	--	--

צוות כלכלה ורווחה כלכלית

תחומי עיסוק ושאלת העבודה

1. תעסוקה
2. עלויות + הנחות
3. יזמות עסקית לאזרחים ותיקים
4. מידע פיננסי
5. השפעת ותיקים על הכלכלה

שאלת מחקר

1. באלו תחומים העיר יכולה לתרום לרווחה הכלכלית של האזרח הוותיק
2. באלו תחומים יכולים האזרחים הוותיקים לתרום ולהשפיע על הכלכלה המקומית

תוצרי פגישות צוות חלופות לכלכלה ורווחה כלכלית

מרכיבי החלופה	חלופת הקאוצ'ינג: העצמת הוותיק לפיתוח תעסוקה כשכיר או יזם חברתי	חלופה לקידום הרווחה האישית
מטרות	פיתוח עצמאות כלכלית בגיל הפנסיה והגשמה עצמית	שתי מטרות לקהלים כלכליים שונים: וותיקים בעלי הכנסה נמוכה שלא התאפשר להם עד כה להיכנס למערכת התרבות קהלים חזקים כלכלית שיכולים להוות קהל משתמשים נוסף
תודעה	(קאוצ'ינג): עידוד לעצמאות כלכלית ופיתוח אישי על ידי בניית קריירה שניה/ שלישית הזדמנות ממשיכה לגמלאים ליצור מהידע והניסיון שלהם.	עקיפת חסם העלויות להכללת התושבים הוותיקים בשירותי התרבות והפנאי העירוניים הענות עירונית למגוון האפשרויות הכלכליות של אוכלוסיית הוותיקים
הנגשה	פתוח לכל התושבים הוותיקים- ללא קשר להשכלתם או ניסיונם המקצועי (זה כבר לא רלוונטי)	פיתוח נגישות לפעילויות תרבות ופנאי עבור אלו שלא התאפשר להם כלכלית פיתוח פעילויות תרבות ופנאי חדשות לקהלים חדשים המבוססים על הוותיקים (כסבים וסבתות, כקהל צמא פעילות ועוד)

»
AutoMergeFiel
«d

מידע	בנית מידע אישי על כל וותיק- בהתאם לרצונו בנית מערך מידע עירוני על אפשרויות תעסוקה, מעסיקים ומועסקים שיווק מידע כללי על וותיקים בעיר למעסיקים	פיתוח מערך מידע על וותיקים בעיר עבור מנהלי ארגוני פנאי ותרבות
קשרים בין אוכלוסיות	בין הוותיק לבין עצמו וותיקים ומעסיקים וותיקים- וותיקים	תושבים- ארגונים עירוניים קבוצות חברתיות: משפחות צעירות, וותיקים
חדשנות	בנית רובד חדש במערכת החינוך וההכשרה העירונית " חינוך על ..." הסתכלות על הוותיק כאדם שעתידי עוד לפניו	הסתכלות על הוותיק כנכס שיווקי וצרכני עבור כלל פוטנציאל המשתמשים של מערכת התרבות ולא רק המשתמשים הוותיקים
מנגנון	חממת קאוצ'ינג לוותיק (בית צעירים ברוחם..) - יזמות עסקית וחברתית, פיתוח או הפניה להכשרות ואשמה מנגנון לשיתוף פעולה עם לשכת התעסוקה	בנית מודלים חברתיים-עסקיים להוזלת עלויות וותיקים בעיר גיוס הוותיקים ליחצ"נות ושיווק ארגונים עירוניים

הרחבת חלופות צוות כלכלה ורווחה כלכלית

מרכיבי החלופה	חלופת הקאוצ'ינג: העצמת הוותיק לפיתוח תעסוקה כשכיר או יזם חברתי	חלופה לקידום הרווחה האישית
מטרות		
תודעה		

»
AutoMergeFiel
«d

		הנגשה
		מידע
		קשרים בין אוכלוסיות
		חדשנות
		מנגנון

התאמת חלופות צוות הון כלכלה לפי תחומי עיסוק הצוות

חלופה לקידום הרווחה האישית	חלופת הקאוצ'ינג: העצמת הוותיק לפיתוח תעסוקה כשכיר או יזם עיסקי	
		תעסוקה
		+ עלויות הנחות

»
AutoMergeFiel
«d

		יזמות עסקית לאזרחים ותיקים
		מידע פיננסי
		השפעת ותיקים על הכלכלה העירונית

צוות הון חברתי

תחומי עיסוק ושאלת העבודה

1. התנדבות
2. יצירת פלטפורמות למפגשים בינאישיים
3. פעילויות פנאי מותאמות אזרחים וותיקים
4. קבוצות פעילים
5. רשתות חברתיות
6. האזרח הוותיק כנכס

שאלת מחקר הון חברתי:

1. באילו תחומים, פרויקטים ומקומות ניתן לשלב השתתפות והתנדבות אזרחים וותיקים?
2. באילו מנגנונים ניתן לקדם את יצירת הרשתות החברתיות וקבוצות הפעילים

הרכב חלופות צוות הון חברתי

מרכיבי החלופה	חלופת מנגנון בין- ארגונים	חלופת העצמת תושבים	חלופה בין דורית
מטרות	יצירת חיבור, תיאום ושת"פ בין נותני שירותים וארגונים בחולון	הכללה ושילוב אזרחים וותיקים	שילוב הוותיקים במותג העירוני

»
AutoMergeFiel
«d

תודעה	מנגנון מתכלל- מידע, מנגיש, משתף, תיאום, מיפוי, עיצוב מדיניות	פיתוח מגוון סוגי הכללה - מהתנדבות ועד יזמות חברתית	שילוב צרכי וותיקים כחלק מהמותג העירוני "עיר הילדים" יצירת הזדמנויות למפגש סימטרי ומעצים לדורות שונים שונות. "ילדים ברוחם"
הנגשה וגיאוגרפיה	תומך שירותים עירוני	תומך בפיתוח מענים מקומיים או עירוניים לפי הצורך	תומך בפיזור עירוני
מידע	בנית רשת מידע עירונית בין הארגונים בעיר ליצירת מסד נתונים משתף ואחיד בנודע לאזרחים וותיקים	הנגשת מידע עירוני לקהלים חיצוניים למערכת השירותים הקיימת הפצת מידע אגרסיבית לעידוד שותפים: התושבים ועסקים	פיתוח מערכת מידע בנושא וותיקים לרשות מפתח מענים ושירותים העוסקים בקהלים אחרים, לשם שילוב והכללה
קשרים ואוכלוסיות	הכשרת שירותים תפקידים בעירייה כסוכני שינוי לפתיחת דלת לתושבים יזמים ומעורבים (דוגמת אור ירוק)	תפקיד לתושבים בתהליך פיתוח שירותים	פיתוח מענים משולבים והעצמת הדור הוותיק כמספק מענים לדורות הצעירים יותר
מנגנון	1. מנגנון עירוני לתאום בי מחלקות בעירייה, חברות בית וארגונים אחרים 2. פורום ארגונים – ארגוני מתנדבים, ארגוני גמלאים, ומוסדות עירוניים עם מתנדבים, תנועות נוער וכדומה.	1. חממה לסטארט-אפ חברתי בליווי מקצועי של עובדי העיריה 2. פיתוח מקצועי והכשרה של פורום ארגוני מתנדבים, ארגוני גמלאים, ומוסדות עירוניים עם מתנדבים, תנועות נוער וכדומה.	מנגנון מידע ושיתוף

»
AutoMergeFiel
«d

תוכן	לא שיפוטי	דלת פתוחה ליזמות וותיקים בעירייה ובחברות הבנות.	פרויקט: "עיר קוראת" בהמשך לגני הסיפור, קריאה משותף לוותיקים וילדים, וותיקים ונוער דגמי תעסוקה והתנדבות של וותיקים שתומכים במשפחות צעירות ובילדים
	הפקת משותפת ארגונים מפיקים ביחד. שירותים מספר עירוניים שירותים	הפקה משותפת של שירותים (תושבים וותיקים+ עובדים מקצועיים בעיר) דגמים של שיתוף וותיקים בניהול שירותים וניהול עצמי ותיקים למען וותיקים	

»
AutoMergeFiel
«d

הרחבת חלופות צוות הון חברתי

מרכיבי החלופה	חלופת מנגנון בין-ארגונים	חלופת תושבים	העצמת	חלופה בין דורית
מטרות	יצירת חיבור, תיאום ושת"פ בין נותני שירותים וארגונים בחולון	הכללה ושילוב אזרחים וותיקים	שילוב הוותיקים במותג העירוני	
תודעה				
הנגשה וגיאוגרפיה				
מידע				
קשרים ואוכלוסיות				
מנגנון				
תוכן				

»
AutoMergeFiel
«d

»
AutoMergeFiel
«d

התאמת חלופות בהתאם לתחומי עיסוק צוות הון חברתי

מטרות צוות הון חברתי	חלופת מנגנון בין-ארגונים	חלופת תושבים	העצמת חלופה בין דורית
התנדבות			
יצירת פלטפורמות למפגשים בינאישיים			
פעילויות פנאי מותאמות אזרחים ותיקים			
קבוצות פעילים			
רשתות חברתיות			
האזרח הוותיק כנכס			

»
AutoMergeFiel
«d

--	--	--	--

צוות מרחב עירוני וציבורי

תחומי עיסוק ושאלת העבודה

1. תחבורה ציבורית
2. אמצעי תחבורה פרטית (קלנועיות לדוגמא)
3. פיתוח מענים לאזרחים וותיקים במרחב הציבורי (ספסלים וכד') והנגשת מבני ציבור
4. תשתיות (מדרכות, תאורה, מעברי חציה, וכו')
5. יצירת פרוגרמה לאזרחים וותיקים (יצירת מפתחות עירוניים לשימושי קרקע המיועדים לאזרחים וותיקים)
6. דיור והתאמת דירות ומבנים לאזרחים וותיקים בעיקר בשכונות הותיקות
7. הנגשת אזור התעשייה על כול השירותים שבו לאזרחים הותיקים
8. תמיכה של המרחב הציבורי בפעילויות חברתיות

שאלת מחקר מרחב עירוני-ציבורי:

כיצד ניתן להתאים את המרחב הפרטי והציבורי לאזרחים הוותיקים

**נספח: הצעות תושבי חולון בנושא אזרחים וותיקים- מתוך תהליך בנית חזון
עירוני לחולון 2012**
ממוין על פי נושאי צוותי העבודה

	תיאור
הון חברתי	לחנה מנכ"לית העירייה, שלום רב, אני מתנדבת מזה 17 שנים בביטוח לאומי במתן ייעוץ לקשישים המגיעים אלינו לביטוח לאומי. ישנם ניצולי שואה שפונים אלינו, אנשים שיוצאים לגמלאות וכמו כן אנשים הזקוקים לסיוע. אנו המתנדבים עונים על צרכיהם השונים. הצעתי היא שעיריית חולון תאייש מתנדב/עובד שיתקשר וישאל לשלומם של קשישי העיר, ויפנה אותם במידת הצורך, לייעוץ לקשיש בביטוח הלאומי. את שמות הקשישים בעיר אנו, מתנדבי הביטוח הלאומי, יכולים למסור לעיריית חולון. בתודה ובברכה, דוידה גלס, גימלאית עיריית חולון.
הון חברתי	עיר שכיף לגור בה מבחינת שירותים, ביטחון אישי ופעילויות לכל גיל: לילדים, לזוגות צעירים, לצעירים, למגורים לקשישים. לצעירים- החוליה החלשה שאותה יש לחזק, באמצעות פעילויות בילוי לנוער, מופעים, עידוד השתלבות בתנועות נוער וכדומה. לקשישים- לעודד פעילות התנדבותית בבתי ספר שיאמצו את הקשישים העריריים בסמוך אליהם, לרבות צביעת הבית, דאגה לשמיכות וחימום בחורף, ועד לפגישות וטיולים משותפים.
הון חברתי	להשקיע בשימור אוכלוסיית הקשישים בעיר ובני הדור הבא +55. זאת גם מכיוון שהם יכולים להוות אבן שואבת לילדיהם שעזבו את העיר לשוב והלתגור בה. אחת הסיבות המשמעותיות למעבר דירה היא 'קרבה למשפחה'

הון חברתי	ריכוז מתנדבים בקרב העובדים בשיתוף מינהל הרווחה לאיתור קשישים עריריים ולשיפוץ בתייהם- צביעה, ניקיון, והכנסת ציוד כגון: שמיכות, מאווררים, תנורים וכדומה. ניתן לשתף פעולה עם עמותת 'חברים לרפואה' לאיסוף תרופות ללא שימוש. הם ידאגו לבדוק את כשירותם ואנחנו נעביר אותם לקשישים. ניתן גם לשתף תלמידים בליווי קשישים עריריים לקופת החולים ו/או לטיולים קצרים לשם העמקת הקשר ותרומה הדדית.
הון חברתי	עלייה בשיעור הקשישים בעיר כהזדמנות ליצירת מעגלי התנדבות ושייכות ולהגברת הלכידות החברתית בעיר
הון חברתי	אי אפשר להתעלם מהמראות בכיכר סטרומה, כיכר וייצמן וכד' הגדושות בקשישים סיעודיים(רובם)המלווים בעובדים זרים, היוצאים לנשום אוויר ולראות 'תנועה' כלשהי... מתנסים ומרכזים קהילתיים בקרבת מקום 'יאמצו' את אותם קשישים ועובדים זרים ויעשו להם שמח לפחות פעמיים בשבוע אחר הצהריים. כמו לדוגמא הפעילות של אותו חוג תתקיים בכיכר, יכול להיות חוג נגינה או ריקוד כך למשתתפי החוג תהיה גם במה וחשיפה, יהיה פרסום לאותו מתנ"ס על הפעילות שלו, חיבור בין-דורי והכי הקשישים והעובדים הזרים יוטענו בעוד חמצן להמשך החיים
הון חברתי	צריך לעבוד לרוחב ולא לאורך. טיפול באוכלוסייה לרוחב לדוגמא קשישים, מה כל אחד יכול, כל יחידה, לתרום לאוכלוסייה זו
הון חברתי	להעמיד קשישים מתנדבים במעברי חציה בדרכים לבתי הספר - באנגליה זה נהוג ומקובל הם נקראים LOLLIPOP MAN , זה יוצר קשר מדהים ונותן לשני הצדדים סיפוק ועשייה. הקשישים מרגישים שהם עדיין יכולים לתרום ויש קשר ישיר עם הדור הצעיר.
הון חברתי	בראש השנה, חנוכה ופסח מתקיימות הרמות כוסית בהשתתפות ראש העיר במועדוני הקשישים בעיר. יהיה נחמד אם ישתתפו נציגים מעובדי העירייה במסיבות הללו לשם העצמת תחושת השייכות והשמחה של קשישי העיר.

הון חברתי	מחלקת הרווחה בשיתוף מחלקת החינוך, יש נוער שצריך להתנדב שנה, אני חושב, נוער שרוצה, להיפגש עם קשישים, מחלקת הרווחה, תיצור עימם קשר, תרכז את אותו נוער, תעשה להם הדרכה, ותלווה אותם, הדבר יתרום רבות לקשישים העריריים, ובמיוחד לנוער עצמו.
הון חברתי	מרכז תעסוקתי שיאויש על ידי מתנדבים/תלמידים, ויאפשר תעסוקה לקשישים. יפיג את השעמום ויחזק את הביטחון של הקשיש, ויתרום לערכיות ונתינה לתלמידים.
הון חברתי	ישנם גנים פרטיים ייחודיים לדוברי השפה הרוסית וישנו קושי אדיר אח'כ בשילובם בגנים עירוניים בשל קשיי שפה. כנ'ל המון קשישים לא דוברי עברית. חשוב להשקיע בתחום לחיזוק העולים.
הון חברתי	שיתוף אמנים מקומיים בעיצוב והקמת פינות חמד הכוללות ספסלים, שולחנות שח-מט וכדומה לקשישים.
מידע	לזוגות צעירים- כל מידע רלוונטי בנושא בריאות, פנאי, חוגים וכדומה. לקשישים- מידע על פעילויות משותפות, הצעות להתנדבות, לתעסוקה וכדומה. למובטלים- קורסי הכשרה להסבה מקצועית, במימון חלקי או מלא של הגורמים הרלבנטיים. לנוער, לאמהות צעירות וכדומה. יסייע לקבל היעד ויגביר את תחושת אכפתיות העירייה למצבם ומתן פתרונות
מרחב ציבורי עירוני	1. נחוץ דחוף שירותים לקשישים שמבקרים בכיכר - כרגע עושים את צורכיהם בפינות מסביב לכיכר - לא נעים וריח שירותים בסביבה 2. להחליף את הבלטות הישנות הקימות מסביב
מרחב ציבורי עירוני	בשכונת קריית שרת יושבים במרכז קשישים רבים בשעות הבוקר ומשחקים שח מט ומשחקי דומים. לצערי הרב רבים מהם יושבים על שרפרפים קטנים שהביאו מהבית ובשולחנות מאולתרים. ממליצה בחום להקים פינות מקורות ונוחות עבורם.

מרחב ציבורי עירוני	בישראל מעט גשם, ובשאר הימים אנו נמצאים תחת השמש הקופחת. לפתח סוכך להגנה מפני השמש בעמוד המתנה לאוטובוס עבור אנשים קשישים / לאנשים עם מוגבלות לרבות התייחסות ללקויי ראייה ושמיעה.
מרחב ציבורי עירוני	קשישים רבים מתקשים ללכת לקופת חולים ולמרכז העיר. שירות קלנעיות חשמליות להשכרה יהיה שימושי מאד עבורם, יגביר את נגישותם ואף יהיה 'ירוק'.
מרחב ציבורי עירוני	המצב בכיכר וייצמן ממש קשה, הכיכר מהווה מקום מפגש לקשישים סיעודיים, אשר אין איש הדואג לרווחתם. הצעותי: 1. הצבת מתקני הצללה ועצים נוספים, הכיכר ענקית, אולם בגלל הצחיחות והשמש הקופחת נמנע מאנשים רבים להשתמש בה. 2. הצבת ספסלים נוספים כולל הצללה. 3. יצירת פינה עם מתקני משחק לילדים, אשר גרים במרכז העיר. לדעתי הצעות אלו יהיו לתועלת רבה לציבור. כמו כן ברצוני לציין שחלק מהארנונה הנגבית מבתי הקפה יכולה, לשמש למימון השיפוץ, לתועלת התושבים וליצירת מרכז בילוי נעים וברמה גבוהה. היום הכיכר נראית כמו מרכז לשכונת מצוקה.
שירותים	כרטיס שיהיה בכיסו/ארנקו של כל תושב בו יפורטו: שמו המלא, כתובתו, מספר טלפון לשעת חירום, סוג הדם שלו, וקופת החולים שאליה הוא משתייך. יכול לסייע בשעת חירום במקרה תאונות חלילה, לקשישים חולים או שלא דוברים את השפה. כנ"ל לילדים, שחלילה איבדו את דרכם וכדומה.
שירותים	יש מספר מועט של מועדוני גמלאים ויש להם מעט תקציבים וציוד ישן ובעיקר משתתפות נשים ואין נושאים שמתאימים לגברים, צריך תכנון ושיפור האפשרויות לקשישים וגמלאים להוסיף תחומים שבהם יהיה עניין גם לגברים ולא רק לנשים. לתת הנחות בחוגים לעודד טיולים ופעילויות גם התנדבותיות לרווחת התושבים הוותיקים של העיר. הכנסת מחשבים ולימוד מבוגרים על מנת שיוכלו להיעזר ולהכיר את השימוש בהם.

שירותים בתחום הבריאות	חוץ ממשען שהוא מוסד לקשישים לא קיים כל פתרון נוסף לקשישי העיר. ולמה הכוונה? אם קשיש נזקק למוסד סיעודי הוא אינו יכול להיכנס למשען, כי המקומות הספורים שייכים לקשישים שכבר נמצאים במשען ואולי בבוא העת יזדקקו למחלקה הסיעודית. כתוצאה נאלצים קשישי העיר לחזר על פתחיהן של ערים אחרות או למצוא פתרונות מכובדים ולא משפילים לסיים את חייהם. לכן אני מציעה לבנות עוד בתי אבות לגיל השלישי כשם שקיימים בראש'לצ למשל. נכון שזו עיר הילדים אולם גם למבוגרים צריך לדאוג ולא לשלוח אותם לערים השכנות.
שירותים ובטיחות	לכולנו יש הורים מבוגרים סבא וסבתא קשישים וכדומה. רבים מהם מגיעים כל שנה לבתי חולים בשל החלקה באמבטיה. ברצוני להציע מבצע להתקנת ידיות אחיזה במקלחת של כל תושב חולון אשר הגיע לגיל הזהב. הידית תמומן על ידי העירייה (כ-30 ש"ח) ותורכב על ידי קבלנים תושבי חולון שיתנדבו לצורך העניין, בתמורה יקבלו פרסום חינוך לשנה באתר העירייה או משהו דומה. מעבר לעובדה שהדבר ישמור על בריאותם של הקשישים, זכרו שכולנו נהיה שם פעם וזה עושה הרגשה טובה ששמים לב אלייך.
שירותים ובראות	יש לדאוג שמרפאות המומחים יהיו בחולון, וזאת כדי למנוע מקשישים להיטלטל לערים שכנות, מה עוד שעם הרפורמה בתחבורה, הנגישות למקומות אלה קשה יותר. כמו כן צריך לדאוג למרפאה גריאטרית בעיר, שכן מספר המבוגרים בעיר גדל.
שירותים והנגשה	על מנת להקל על אוכלוסיית הקשישים בהגעה לבניין העירייה ובהמתנה, יש לשקול הנגשת השירות העירוני לפעם או פעמיים בשבוע בתוך השכונות הוותיקות וטיפול בבקשותיהם.
שירותים ומידע	חוברת שתונפק ותישלח לכל הקשישים בעיר, לרבות בשפה הרוסית, שתכיל דברי ברכה ואיחולי בריאות, תציע הנחיות בנושא ספורט ובריאות, מקומות להתנדבות ואנשי קשר ואף פעילויות רלבנטיות כולל מספרי טלפון, מספרי טלפון לשעת חירום וכדומה. שוב, הקשישים ירגישו שמתייחסים אליהם, מוקירים אותם, זקוקים להם ושהעירייה רוצה בשיפור חייהם.
שירותים וספורט	חוגי ספורט ייחודיים לקשישים, שישמש לפעילות קבוצתית במחיר מסובסד. ייצור אף קשרים חברתיים ומקום להיכרות בגיל הזהב.

»
AutoMergeFiel
«d

	נגישות לצעירים עם תינוקות , לנכים , עיוורים , חרשים , קשישים וכו' . הנגישות אמורה להיות בכל המרחב הציבורי .
--	--